

Brusel 19. července 2018
(OR. en)

11295/18

VISA 197
FRONT 240
COWEB 115
JAIEX 83
COMIX 418

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	19. července 2018
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2018) 543 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Aktuální informace o uplatňování zbývajících měřítek plánu uvolnění vízového režimu ze strany Kosova*, stanovených ve čtvrté zprávě o pokroku ze dne 4. května 2016

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2018) 543 final.

Příloha: COM(2018) 543 final

V Bruselu dne 18.7.2018
COM(2018) 543 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Aktuální informace o uplatňování zbývajících měřítek plánu uvolnění vízového režimu
ze strany Kosova^{*}, stanovených ve čtvrté zprávě o pokroku ze dne 4. května 2016**

^{*} Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Aktuální informace o uplatňování zbývajících měřítek plánu uvolnění vízového režimu ze strany Kosova*, stanovených ve čtvrté zprávě o pokroku ze dne 4. května 2016

I. ÚVOD

Dne 19. ledna 2012 zahájila Evropská komise s Kosovem dialog o uvolnění vízového režimu, který zahrnoval čtyři hlavní oblasti (zabezpečení dokladů, správa vnějších/vnitřních hranic a řízení migrace, veřejný pořádek a bezpečnost, základní práva týkající se svobody pohybu). Dne 14. června 2012 předložila Komise Kosovu plán, který vymezil všechny právní předpisy a jiná opatření, jež musí Kosovo přijmout a uplatňovat v rámci dialogu o uvolnění vízového režimu. Komise se zavázala, že pro osoby z Kosova navrhne bezvízový styk v případě krátkodobého pobytu v Evropské unii (tj. pobytu, jehož délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů), jakmile Kosovo splní všechny požadavky a další opatření stanovená v plánu uvolnění vízového režimu.

Komise přijala čtyři zprávy o pokroku Kosova v dialogu o vízovém režimu: první zprávu dne 8. února 2013¹, druhou dne 24. července 2014²; třetí dne 18. prosince 2015³, přičemž tyto zprávy doplnila čtvrtá a závěrečná, která byla přijata dne 4. května 2016⁴. Tyto zprávy obsahovaly posouzení pokroku Kosova při plnění 95 měřítek plánu uvolnění vízového režimu, doporučení pro Kosovo a posouzení možných dopadů uvolnění vízového režimu na migraci a bezpečnost.

Dne 4. května 2016 Evropská komise navrhla Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu zrušení vízových požadavků pro osoby z Kosova tím, že Kosovo bude převedeno do seznamu zemí s bezvízovým stykem pro krátkodobé pobyty v schengenském prostoru⁵. V návrhu Komise potvrdila, že Kosovo splnilo všechny požadavky svého plánu uvolnění vízového režimu za předpokladu, že do data přijetí návrhu Parlamentem a Radou Kosovo ratifikuje dohodu s Černou Horou o vytyčení hranice a dosáhne lepších výsledků v oblasti boje proti korupci a organizované trestné činnosti, což byla dvě poslední měřítka.

Poté, co dne 21. března 2018 kosovský parlament ratifikoval dohodu s Černou Horou o vytyčení hranice, proběhla ve dnech 3. a 4. května 2018 v Kosovu technická mise, jejímž úkolem bylo posoudit pokrok u těchto měřítek, včetně měřítka dosažených výsledků v případech organizované trestné činnosti a korupce na vysoké úrovni. Proběhla jednání s předsedou vlády, ministrem spravedlnosti, ministrem pro evropskou integraci a ministrem vnitra, jakož i s hlavními subjekty v oblasti právního státu, včetně rady státních zástupců, soudní rady a kosovské policie. Komise se též dotázala na opatření, která kosovské orgány přijímají pro zmírnění migračních a bezpečnostních hrozeb. Zjištění technické mise, jakož i

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

¹ COM(2013) 66 final.

² COM(2014) 488 final.

³ COM(2015) 906 final, doplněna dokumentem SWD(2015) 706 final.

⁴ COM(2016) 276 final.

⁵ COM(2016) 277 final.

důkladná práce v terénu a následné výměny s kosovskými orgány tvoří základ tohoto posouzení.

Od přijetí čtvrté zprávy o pokroku v květnu 2016 Kosovo neustále pracovalo na posílení svých závazků ve čtyřech oblastech plánu uvolnění vízového režimu, tj. v oblasti zabezpečení dokladů, správy vnějších/vnitřních hranic a řízení migrace, veřejného pořádku a bezpečnosti, základních práv týkajících se svobody pohybu. Zlepšením svého právního rámce Kosovo pokračovalo v zajišťování vysoké úrovně integrity a bezpečnosti osobních údajů. Ministerstvo vnitra i nadále vydává strojově čitelné biometrické osobní cestovní doklady v souladu s normami Mezinárodní organizace pro civilní letectví a normami EU pro bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech. Jak již bylo uvedeno ve výroční zprávě o Kosovu z roku 2018⁶, Kosovo ještě více sladilo svůj pohraniční legislativní rámec s *acquis* EU. Strategie pro období 2013–2018 a akční plán pro integrovanou správu hranic jsou sladěny s koncepcí EU pro integrovanou správu hranic z roku 2006. V červenci 2017 byl schválen upravený a přehodnocený akční plán pro integrovanou správu hranic. Společný útvar pro analýzu zpravodajských informací, rizik a hrozeb v Národním centru pro správu hranic vypracovává každý měsíc posouzení rizik, která identifikují hrozby zjištěné ve všech operačních regionech a zdůrazňují opatření, která je nezbytné přijmout pro zmírnění těchto hrozeb. Kosovo sladilo s *acquis* EU i své právní předpisy v oblasti azylu a migrace a učinilo významný další pokrok při zlepšování spolupráce s členskými státy v oblasti zpětného přebírání a navracení. Donucovací orgány se i dále zaměřují na boj proti organizované trestné činnosti, obchodování s lidmi a drogami a boj proti terorismu. Policejní síly jsou dobře vyškolené a jsou schopny bojovat proti organizované trestné činnosti, a to i prostřednictvím specializovaných útvarů. Právní rámec Kosova je v souladu s *acquis* EU a mezinárodními nástroji pro boj proti terorismu, včetně oblasti právních předpisů kriminalizujících fenomén zahraničních teroristických bojovníků. Kosovo vystupňovalo své úsilí v boji proti terorismu i pomocí opatření, která mají předcházet násilnému extremismu a bránit domácím teroristickým bojovníkům, aby se zapojovali do zahraničních konfliktů. Za úspěch lze v tomto ohledu považovat zatčení několika osob podezřelých z terorismu v rámci spolupráce kosovských orgánů s donucovacími orgány z Albánie a Bývalé jugoslávské republiky Makedonie. Úspěšná byla i spolupráce donucovacích orgánů několika členských států a Europolu v oblasti organizované trestné činnosti. Například se donucovací orgány společně podílely dne 21. března 2018 na zatčení převaděčů působících na západním Balkánu. Slovinsko, Kosovo, Mise Evropské unie v Kosovu na podporu právního státu (EULEX) a Europol zatkly osoby v rámci přeshraniční operace, jejímž cílem bylo rozpuštění zločinného spolčení působícího v této oblasti.

Touto aktualizací čtvrté zprávy o pokroku Komise potvrzuje, že všechna měřítká stanovená v plánu uvolnění vízového režimu byla splněna.

II. AKTUÁLNÍ STAV KONEČNÝCH MĚŘÍTEK

1. Dohoda s Černou Horou o vytyčení hranice

Dne 21. března 2018, po více než dvou letech vnitrostátních politických diskusí, přijal kosovský parlament dohodu o vytyčení hranice, která byla podepsána s Černou Horou v srpnu 2015, čímž bylo splněno jedno ze dvou zbývajících měřítek pro uvolnění vízového režimu. **Jak zdůraznila zpráva o Kosovu z roku 2018, ratifikace představovala důležitý průlom.**

⁶ SWD (2018) 156 final.

2. Pokrok u měřítka dosažených výsledků v boji proti korupci a organizované trestné činnosti na vysoké úrovni

Poslední zbývající měřítko plánu uvolnění vízového režimu vyzývá Kosovo k dosažení lepších výsledků, pokud jde o vyšetřování a pravomocné soudní rozsudky v případech týkajících se organizované trestné činnosti a korupce. Kosovo zavedlo důkladný právní a operační rámec pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti a pro řešení migračních a bezpečnostních rizik. To potvrdily všechny výroční zprávy Komise, i když s tím, že problémy přetrvávají – naposledy ve zprávě o Kosovu z roku 2018⁷. Pokrok u cílových případů na vysoké úrovni v dosažených výsledcích poskytuje obrázek o celkovém pokroku v rámci boje proti korupci v Kosovu a ukazuje, jak se orgány vypořádávají s organizovanou trestnou činností a korupcí na vysoké úrovni.

2.1 Stav a vývoj dosažených výsledků

Kosovské orgány podnikly zásadní přípravné kroky vedoucí ke splnění kritérií tohoto měřítka.

V první řadě byl vytvořen soubor kritérií pro výběr příslušných případů, které měly být zahrnuty do dosažených výsledků. Tato kritéria, definovaná jako „standardní operační postupy pro výběr cílů závažné trestné činnosti a meziinstitucionální spolupráci“, přijala dne 18. července 2014 kosovská rada státních zástupců. Standardní operační postupy upřesňují kritéria, která musí případ splnit, aby mohl být zařazen do dosažených výsledků, např.: závažný charakter trestného činu a hodnota způsobené škody, organizační úroveň zapojené skupiny trestné činnosti, potřeba koordinace vyšetřovacích opatření, potřeba řízení zdrojů během vyšetřování apod. (článek 2 standardních operačních postupů). Díky tomu se dosažené výsledky mohou soustředit pouze na ty případy, které jsou pokládány za nejzávažnější a nejrelevantnější. Navíc na základě rozhodnutí kosovské soudní rady ze dne 30. prosince 2015 mají mít vybrané případy týkající se korupce a organizované trestné činnosti též absolutní přednost u soudů. Byla stanovena povinnost předsedů soudů přidělovat takové případy urychleně konkrétním soudcům, kteří by se jimi měli začít ihned zabývat. Předsedové soudů dostali též úkol podávat kosovské soudní radě měsíční zprávy o pokroku v těchto případech.

Kromě toho byl **zřízen multidisciplinární tým, který má vyřizování vybraných cílových případů účinně koordinovat.** Součástí týmu jsou pracovníci státního zastupitelství, soudů, policie, celního úřadu, daňových úřadů, finanční zpravodajské jednotky, agentury pro správu obstaraného a zkonfiskovaného majetku a vězeňské služby. Koordinátorem týmu je vedoucí kosovského úřadu zvláštních státních zástupců.

Pro účely vyhodnocování pokroku u tohoto zbývajícího požadavku **zřídilo Kosovo v roce 2015 pokročilý IT mechanismus sledování,** který umožňuje koordinaci a sledování vybraných případů korupce a organizované trestné činnosti ve všech fázích trestního řízení. Tento sofistikovaný systém IT řízení, do kterého mají všichni členové multidisciplinárního týmu přístup v reálném čase, ukládá všem účastníkům postupu, počínaje policií a konče státními zástupci a soudci, povinnost vyplnit informace týkající se dané fáze řízení, do níž jsou zapojeni.

2.2 Pokrok u dosažených výsledků

Posuzování úspěšnosti při dosahování výsledků v oblasti korupce a organizované trestné činnosti na vysoké úrovni se zaměřuje na vybrané cílové případy obsažené v rámci

⁷ SWD (2018) 156 final.

dosažených výsledků. Pokrok se posuzuje z hlediska počtu případů řešených v řetězci trestního řízení (vyšetřování – stíhání – soud prvního stupně – soud druhého stupně – pravomocný rozsudek). Pokrok je též doložen hodnotou předběžně a s konečnou platností zkonfiskovaného majetku, což dále dokazuje odhodlání Kosova vypořádat se s finančními aspekty závažné trestné činnosti.

Zpočátku, v **květnu 2016**, se multidisciplinární tým zaměřil na **31 případů**. Na základě standardních operačních postupů nastíněných výše byly přidány další případy a k **6. červnu 2018** činil celkový počet **42 případů**. Orgány tak pokročily v identifikaci, vyšetřování a stíhání dalších případů korupce a organizované trestné činnosti na vysoké úrovni v rámci jasných hranic vytyčených multidisciplinárním týmem.

Ze 42 případů padlo obvinění ve 33 případech, vyšetřování probíhají v pěti případech a čtyři případy byly zastaveny ve fázi přípravného řízení. Z 33 případů se jich **23** týká korupce (**se 145 obviněnými osobami**) a **10** případů řeší organizovanou trestnou činnost (**se 151 obviněnými osobami**). Obecně se cílové případy týkají obžalovaných ve významném postavení. Mezi obviněnými jsou například: dva ministři, ředitel Orgánu pro přezkum zadávacích řízení, tři generální tajemníci ministerstev, čtyři starostové, bývalý předseda Ústavního soudu, jeden poslanec parlamentu, jeden předseda soudu a jeden státní zástupce z oddělení závažné organizované trestné činnosti. **Celková hodnota obstatného majetku (tj. majetku, který byl dočasně, nikoli však pravomocně zkonfiskován) je stanovena na 13 249 470 EUR.**

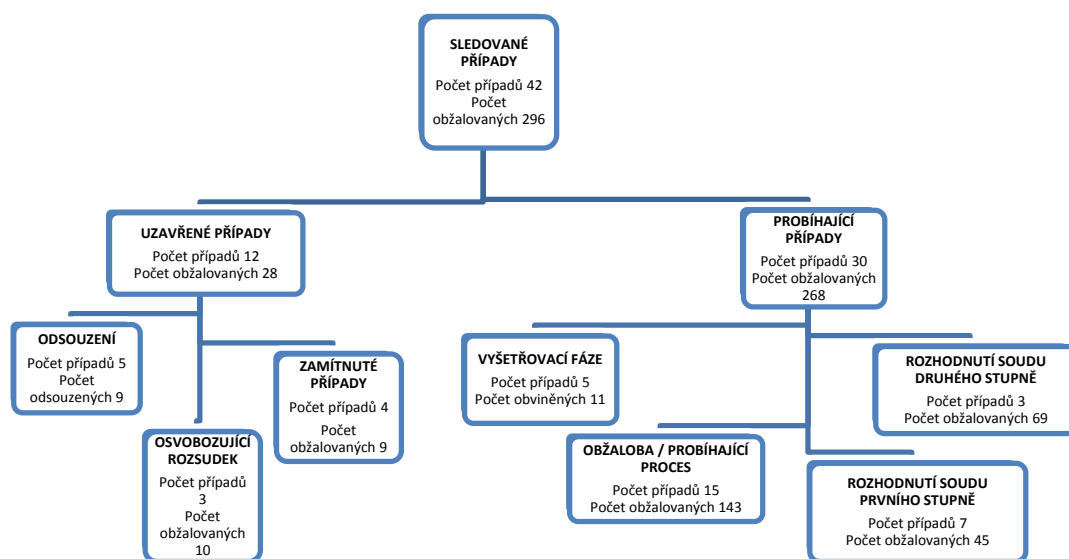
Ze 42 případů jich dvanáct bylo dokončeno, přičemž všechny se týkaly korupce. Jak ukazuje obrázek 1, čtyři případy byly zastaveny ve fázi přípravného řízení. **V osmi případech vydal soud pravomocné rozhodnutí, přičemž pět z nich skončilo odsouzením a ve třech byl vynesena osvobozující rozsudek.**

V pěti případech s pravomocným odsouzením bylo odsouzeno devět osob poté, co byly vyčerpány všechny možnosti odvolacího řízení. Mezi odsouzenými je státní zástupce, starosta, veřejný obhájce jedné obce a bývalý předseda Ústavního soudu / rektor univerzity. Doposud nedošlo k žádným pravomocným konfiskacím.

V současnosti probíhá v různých fázích 30 případů proti 268 obviněným: pět jich je ve fázi vyšetřování, patnáct jich je u soudu prvního stupně, v sedmi již rozhodl soud prvního stupně a nyní se čeká na odvolání a ve třech rozhodl soud druhého stupně a čeká se na rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Na základě dostupných údajů vydávají orgány obvinění v případech zahrnutých do dosažených výsledků průměrně po 18,5 měsících vyšetřování. Rozsudek prvního stupně je zpravidla vynesena po šestnácti měsících, zatímco verdikt soudu druhého a třetího stupně (je-li to relevantní) přichází po sedmi, resp. deseti měsících. V uzavřených případech trvá cesta k pravomocnému rozhodnutí v průměru 33,3 měsíce. **Aniž jsou dotčeny složité přípravy vyšetřování a nutnost dodržovat soudní záruky a ačkoli má každý případ svou vlastní složitou skutkovou podstatu, lze pozorovat trvalý pokrok z hlediska případů procházejících „soudním řetězcem“** (tj. vyšetřování – stíhání – soudní rozhodnutí – výkon trestu), i když rychlost lze ještě zvýšit.

Obrázek 1: Přehled případů v dosažených výsledcích v jejich různých fázích v rámci celého soudního řetězce

2.3 Posouzení dosažených výsledků

Na základě práce, kterou odvedly kosovské orgány, lze s ohledem na institucionální i administrativní nastavení mechanismu IT sledování a multidisciplinární koordinační tým, jakož i s ohledem na pokrok v různých případech v soudním řetězci pozorovat trvalý pokrok. Orgány zavedly sofistikovaný IT systém společně s jasnými postupy a praxí. Cílové případy pokročily vpřed, pokud jde o soudní nezávislost a řádný proces, což vedlo k několika pravomocným odsouzením a zvýšenému počtu obžalob a stíhaných osob. Hodnota předběžně zkonfiskovaného majetku po celou dobu procesu nadále rostla.

Ačkoli zůstává prostor pro neustálé zlepšování, k němuž se Kosovo zavázalo, **Komise může nyní potvrdit, že orgány zaznamenaly a vylepšily výsledky vyšetřování a pravomocných rozhodnutí v případech týkajících se organizované trestné činnosti a korupce, a splnily tak dané měřítko.**

III. ŠIRŠÍ KONTEXT PRÁVNÍHO STÁTU

Ačkoli Kosovo pokročilo v oblasti dosažených výsledků, je důležité tento pokrok zasadit do širšího kontextu. Kosovo zavedlo důkladný právní, institucionální a soudní rámec v boji proti organizované trestné činnosti a korupci, i když problémy přetrvávají. Kromě toho Kosovo prochází i složitým procesem legislativní reformy, který usnadní práci orgánů zapojených do boje proti organizované trestné činnosti a korupci a povede k lepším výsledkům.

Vedle případů zahrnutých do systému dosažených výsledků řeší kosovské orgány mnoho dalších případů korupce a organizované trestné činnosti. Patří mezi ně případy, které původně stíhala a v nichž rozhodovala mise EULEX. Z důvodu zrušení výkonných funkcí mise jsou případy, které nemohly být dokončeny v rámci současného mandátu, postupně převáděny do systému místního soudnictví. Tento proces stále probíhá. V oblasti korupce a organizované trestné činnosti je 45 převedených případů. Nový mandát mise EULEX zahrnuje sledování

případů převedených na místní orgány. EU tak bude mít mandát a zdroje pro bedlivé a důkladné sledování pokroku společně s pravidelnými aktuálními informacemi od místních orgánů.

Legislativní vývoj

Kosovo již přijalo několik důležitých zákonů a několik dalších zákonů se připravuje. Jejich cílem je další posílení právního rámce pro boj proti korupci a organizované trestné činnosti. V tomto ohledu přijal parlament dne 30. března 2018 dva zásadní zákony:

- **zákon o předcházení střetu zájmů při výkonu veřejné funkce**, který jasně definuje role a povolené činnosti státních úředníků s cílem zamezit zneužívání funkce a střetu zájmů. Usiluje o zajištění transparentnosti a řádnosti procesů ve veřejné správě, které byly v minulosti vysoce citlivé na korupci, a
- **zákon o státním zastupitelství**, který povoluje přijímání dalších nových státních zástupců na základě zásluh do kosovského zvláštního státního zastupitelství, které odpovídá za stíhání většiny případů organizované trestné činnosti a korupce na vysoké úrovni. Zvýšení počtu vysoce motivovaných státních zástupců výrazně zlepší práci této instituce, která měla až doposud nedostatek pracovníků. Byla zveřejněna volná pracovní místa pro první kolo náboru dalších státních zástupců.

Několik klíčových právních předpisů je v současnosti v pokročilém stadiu příprav ve vládě nebo je již projednáváno v parlamentu. Je mezi nimi v první řadě:

- Revidovaný **trestní zákoník**, který vláda schválila v dubnu 2018 a který je nyní projednáván v parlamentu, a revidovaný **trestní řád**, který je v procesu přípravy. Oba revidované zákony budou obsahovat důležité změny, včetně prodloužených lhůt vyšetřování a rozšířených ustanovení o konfiskaci a ustanovení pro příslušné suspendování (trestní řád) a odvolání (trestní zákoník) státních úředníků obžalovaných a odsouzených za korupci. Trestní řád je klíčovým požadavkem evropské reformní agendy, seznamu prioritních reforem, k jejichž provedení se Kosovo zavázalo za účelem provádění jeho dohody o stabilizaci a přidružení k EU.
- Vláda Kosova předložila i další soubor zákonů o boji proti korupci, který tvoří návrhy čtyř klíčových právních předpisů: návrh zákona o protikorupční agentuře, návrh zákona o majetkovém přiznání. Návrh zákona o rozšířených pravomocích v oblasti konfiskace se bude plně opírat o příslušnou směrnici EU a jeho cílem bude spolehlivý a účinný nástroj pro státní zástupce, s jehož pomocí budou zločinci zbaveni nezákonného bohatství. Návrh zákona o oznamovatelích („whistleblower“) zavádí konkrétní mechanismy, které mají chránit oznamovatele ve veřejném i soukromém sektoru, čímž podporuje boj proti korupci. Návrh zákona o oznamovatelích a návrh zákona o rozšířených pravomocích v oblasti konfiskace schválila vláda a dne 12. června 2018 je postoupila parlamentu. Práce na zbývajících dvou návrzích pokračují.

V březnu 2018 vláda přijala **novou komplexní strategii a akční plán pro boj proti korupci pro období 2018–2020**.

V průběhu roku 2017 byli **soudci, státní zástupci a jejich pomocníci z řad kosovských Srbů** v celém Kosovu začleněni do jednotného kosovského soudního systému podle justiční dohody z roku 2015, která byla uzavřena s pomocí EU. Tento úspěch umožní pozitivní vliv na důsledné uplatňování práva v celém Kosovu.

IV. POSOUZENÍ ŠIRŠÍCH MIGRAČNÍCH A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

Základní podmínkou procesu uvolnění vízového režimu je zajištění dobře řízeného a stabilního migračního a bezpečnostního prostředí.

Situace v oblasti migrace

Pokud jde o situaci v oblasti migrace, zůstává Kosovo daleko od hlavních migračních toků na západobalkánské trase. Bylo pozorováno, že malý počet migrantů z Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a z Albánie pokračuje v cestě přes Kosovo a následně vstupuje do Srbska v oblasti Novi Pazar. Na západní Balkán se navíc dostali ve znatelném počtu iráňští občané, kteří zpravidla přicházejí díky bezvízovému styku ze Srbska, kam přiletí letadlem.

Počet žadatelů o azyl, kteří přicházejí do Kosova, zůstává stabilní a nízký, ačkoli v období od ledna do května 2018 se mírně zvýšil (bylo zaregistrováno 86 případů zahrnujících 36 případů tureckých občanů s řádným povolením, kteří požádali o azyl v Kosovu). Většina migrantů využívá Kosovo jako krátkou zastávku před pokračováním v cestě, případně i za pomoci převaděčských sítí.

Počet žádostí o azyl v Kosovu klesl z 307 v roce 2016 na 147 v roce 2017. Většina žádostí o azyl byla pozastavena, jelikož žadatelé o azyl zmizeli, aniž by řízení dokončili. V roce 2017 byla dvěma žadatelům přiznána doplňková ochrana. Podle státní příslušnosti: nejvyšší počet žadatelů o azyl je z Afghánistánu (44 osob neboli 35,8 %), následují občané Sýrie (23 osob neboli 18,7 %), Libye (16 osob neboli 13 %), Alžírsko (14 osob neboli 11,4 %), Pákistánu (11 osob neboli 8,9 %) a jiných zemí původu (15 osob neboli 12,2 %).

V oblasti řízení migrace je **právní rámec v Kosovu obecně v souladu s právními předpisy EU.** Právní rámec v této oblasti zahrnuje zákon o zpětném přebírání, zákon o občanství, zákon o cizincích, zákon o předcházení obchodování s lidmi a boji proti němu a o ochraně obětí obchodování s lidmi a zákon o azylu a sekundární právní předpisy vyplývající z těchto zákonů (*další informace viz příloha 1*). Aby bylo možné řešit migrační rizika, mělo by Kosovo sladit s *acquis* EU i svou vízovou politiku.

Kosovo také zřídilo vládní orgán pro migraci jako orgán pro interinstitucionální spolupráci, který odpovídá za sledování migračních toků a poskytuje doporučení týkající se politiky, která vycházejí z důkazů a jsou určena pro příslušné instituce a subjekty s rozhodovací pravomocí v oblasti řízení migrace. Tento orgán vypracoval dosud pět migračních profilů a v současnosti pracuje na základním migračním profilu s údaji z roku 2017, jakož i na rozšířeném migračním profilu, který bude navíc sloužit jako klíčový dokument pro navržení strategie v oblasti migrace na období 2019–2024.

Zpráva o Kosovu z roku 2018 uznává, že v oblasti řízení legální a nelegální migrace bylo dosaženo pokroku. V roce 2018 Kosovo upravilo a přijalo svůj právní rámec v oblasti migrace, tj. zákon o azylu, zákon o cizincích a zákon, kterým se mění zákon o kontrole státní hranice a dohledu nad ní, v souladu s nedávno pozměněnými směrnici EU v oblasti azylu, migrace a Schengenského hraničního kodexu. Tyto tři zákony společně zajišťují další sladění *acquis* EU a posilují řízení migrace v Kosovu. (*Další informace viz příloha 1.*)

Instituce Kosova navíc provedly nezbytné přípravy pro případ, že by se migrační trasy změnily. V důsledku toho byl v roce 2015 vypracován a v roce 2017 aktualizován plán pro nepředvídané události při řízení případného přílivu uprchlíků a migrantů, byl jmenován koordinátor pro řízení tohoto přílivu a byla zřízena skupina pro zvládnutí situace. Účelem

tohoto plánu je řídit případný příliv uprchlíků a migrantů: plán stanovuje příslušné zúčastněné subjekty, včetně institucí a organizací, popisuje současnou migrační situaci, objasňuje registrační postupy a bere v úvahu taková témata, jako jsou základní potřeby, přístřeší, bezpečnost, zdraví a vzdělávání uprchlíků a migrantů. Kosovské instituce vytvořily tento plán v úzké konzultaci s místními a mezinárodními organizacemi.

Spolupráce v oblasti migrace

Pokud jde o spolupráci v otázkách migrace, Kosovo pokračuje ve sjednávání dohod o zpětném přebírání osob s členskými státy EU, hlavními tranzitními zeměmi a zeměmi původu nelegálních migrantů. Doposud podepsalo 22 dohod (s 24 zeměmi, mezi nimiž je osmnáct členských států, dva přidružené státy, tři země západního Balkánu, tj. Albánie, Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Černá Hora, a Turecko). Kromě toho navrhlo zahájit jednání o dohodě o zpětném přebírání osob s další šesticí členských států EU: se Spojeným královstvím, Irskem, Litvou, Lotyšskem, Polskem a Portugalskem. Žádosti byly zaslány i do Afghánistánu, Pobřeží slonoviny a Pákistánu (*viz příloha 2*). **Uzavřené dohody o zpětném přebírání jsou obecně prováděny hladce. Postupy zpětného přebírání nepředstavují žádné vážné komplikace a kosovské orgány vyřizují žádosti o zpětné převzetí urychleně a účinně v úzké spolupráci se stranami, které podepsaly dohodu.**

Kosovo podepsalo dne 25. května 2016 pracovní ujednání s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž (dále jen „agentura pro pohraniční a pobřežní stráž“). Toto pracovní ujednání umožňuje výměnu informací, společné operace, odbornou přípravu a výzkum a vývoj. Kosovská pohraniční policie sdílí údaje s agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž pravidelně týdně, měsíčně, pololetně a ročně.

Zavedená opatření, která zamezí případnému zneužívání bezvízového režimu

Poté, co během druhé poloviny roku 2014 a začátkem roku 2015 opustilo Kosovo velké množství osob po nelegálních trasách, připojily se kosovské instituce, včetně prezidenta, parlamentu, vlády a místních orgánů, ke snahám předcházet nelegální migraci.

Orgány uspořádaly osvětové kampaně zaměřené na předcházení nelegální migraci a přijaly nové právní předpisy, jejichž cílem je předcházet nelegální migraci tím, že dojde k zmírnění finančních a ekonomických problémů, jimž občané čelí, jelikož nejvýznamnějším faktorem pro tento proud migrantů bylo ekonomické strádání, a **zvýšily úsilí v boji proti převaděčství migrantů** (uskutečnilo se 21 operací, při nichž bylo zatčeno 86 osob). Navíc k těmto opatřením zvýšila kosovská policie v souladu se základními právy i počet systematických kontrol hranic na všech výstupních místech na hraničních přechodech a použila k tomu profilování cestujících na základě analýzy rizik a zpráv o posouzení hrozeb. S cílem předcházet nelegální migraci kosovských občanů, stejně jako státních příslušníků třetích zemí zintenzivnilo Kosovo spolupráci se srbskými a maďarskými orgány a dalšími členskými státy EU. **Kosovská policie bude pokračovat v provádění systematických kontrol na výstupu na všech hraničních přechodech** (s cílem odůvodnit způsob dopravy) a prohloubí svou spolupráci s donucovacími orgány EU při výměně informací (o zneužívání bezvízového režimu při cestách a boji proti převaděčství migrantů).

V důsledku tohoto úsilí počet žádostí o azyl podaných občany Kosova přicházejícími do EU výrazně klesl, o 36 % z 11 675 v roce 2016 na 7 410 v roce 2017 a o 90 %, pokud porovnáme údaje z let 2015 a 2017 (72 480 v roce 2015). Údaje z období od ledna do března 2018 uvádějící 1 580 žadatelů o azyl pokračují v předchozím sestupném trendu. Míra

navracení trvale roste, a to z 38,1 % v roce 2014 na 96,3 % v roce 2016. V roce 2017 míra navracení nepatrně klesla na 85,9 %.

Kromě toho v očekávání uvolnění vízového režimu **provádějí kosovské orgány (ministerstvo evropské integrace, ministerstvo vnitra a kosovská policie) v současné době další komplexní osvětové kampaně ve všech kosovských obcích a informují v nich občany o právech a povinnostech vyplývajících z bezvízového styku při cestách.**

Bezpečnostní situace

Součástí zprávy o Kosovu z roku 2018 je rozsáhlá analýza bezpečnostní situace. Pokud jde o organizovanou trestnou činnost, vývoj byl rozebrán výše.

Pokud jde o **obchodování s lidmi**, je zavedena strategie a akční plán na období 2015–2019, jejichž prioritou je předcházet obchodování s lidmi, chránit a podporovat oběti a svědky, vyšetřovat a stíhat trestné činy obchodování s lidmi a chránit děti. Právní předpisy jsou víceméně sladěny se směrnicí EU o předcházení obchodování s lidmi a boji proti němu a o ochraně obětí, ačkoli provádění by bylo možné ještě zlepšit. Kosovo je místem původu, tranzitu a určení obětí obchodování s lidmi, zejména pro účely sexuálního vykořisťování. V roce 2017 bylo identifikováno 32 obětí tohoto obchodování, 25 z nich se dostává pomoci v příslušných útočištích pro zpětné začlenění a resocializaci a bylo ošetřeno sedm potenciálních obětí.

V rámci **policejní spolupráce** v souvislosti s dohodami o spolupráci v oblasti správy hranic uzavřelo Kosovo třicet dohod s Albánií, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Černou Horou a Srbskem, včetně dohod o zřízení společných center pro policejní spolupráci s Albánií a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, jakož i Protokol o zřízení policejního třístranného centra v Plavě, který uzavřelo s Albánií a Černou Horou. Pohraniční policie určila svá kontaktní pracoviště pověřená mezinárodní spoluprací. V platnosti jsou dohody o společných hlídkách s Albánií, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií a Černou Horou a tyto činnosti probíhají pravidelně. A konečně dne 25. května 2016 ministerstvo vnitra podepsalo pracovní ujednání s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž týkající se navázání operační spolupráce mezi agenturou a tímto ministerstvem.

Ministerstvo vnitra uzavřelo celkem třicet dohod o policejní spolupráci a devět dohod o operační spolupráci s osmnácti zeměmi, přičemž tři jsou mnohostranné. Kromě toho ministerstvo vnitra podepsalo deset dohod o spolupráci s misí EULEX. (*Přehled všech mezinárodních dohod o policejní a pohraniční spolupráci viz příloha 3.*)

Kosovo má komplexní právní rámec, který zahrnuje všechny trestněprávní aspekty týkající se **terorismu**. Právní rámec Kosova je v souladu s *acquis* EU a mezinárodními nástroji pro boj proti terorismu. V kosovském trestním zákoníku je celá řada paragrafů pojednávajících o terorismu a je v platnosti zvláštní zákon o zákazu účasti na ozbrojených konfliktech mimo území Kosova (schválen v roce 2015). Kosovo je též členem celosvětové koalice pro boj proti Islámskému státu.

Kosovské orgány od sebe jasně odlišují činnosti boje proti terorismu a předcházení násilnému extremismu a jeho potírání. Orgány provádějí dvě samostatné strategie a akční plány. Strategie pro předcházení násilnému extremismu a jeho potírání byla přijata v roce 2015 a bude platit do roku 2020. Strategie boje proti terorismu je v souladu se strategií EU pro boj proti terorismu a bude platit od období 2018–2022. **Kosovo zintenzivnilo své úsilí v boji**

proti terorismu včetně opatření, která mají předcházet násilnému extremismu a bránit domácím teroristickým bojovníkům, aby se zapojovali do zahraničních konfliktů.

Počet občanů Kosova, kteří se zapojili do konfliktů v Sýrii a Iráku, neustále klesá (v letech 2012–2016 odešlo do zón konfliktu na Středním východě jako zahraniční terorističtí bojovníci odhadem 359 občanů Kosova, tj. 255 mužů, 49 žen a 55 dětí, a 41 dětí se v zóně konfliktu narodilo) a v roce 2017 nebyly hlášeny žádné nové případy. Vrátilo se 133 občanů Kosova, 74 jich zemřelo a 195 jich zůstalo v zóně konfliktu (59 mužů, 41 žen a 95 dětí). **Donucovací a soudní instituce Kosova nadále rázně reagují na teroristické hrozby.** Policie zatkla značný počet osob, které se připojily nebo hodlaly připojit k teroristickým skupinám podílejícím se na zahraničních konfliktech. Například díky úspěšné regionální spolupráci zatkla kosovská policie v listopadu 2016 osmnáct osob podezřelých z terorismu. Uvedené osoby údajně plánovaly koordinované teroristické útoky v Albánii, Bývalé jugoslávské republice Makedonii a Kosovu.

Orgány vypracovaly **strategický plán pro potírání násilného extremismu ve věznicích**, který byl přijat v únoru 2018. Navzdory těmto snahám orgány neustále čelí problému, který představují násilný extremismus a radikalizace. Tomuto problému zčásti napomáhají finanční prostředky od zahraničních organizací, které šíří extremistické ideologie. Nicméně od roku 2016 dosahují orgány v případech souvisejících s terorismem (*úplný popis nejdůležitějších případů a událostí viz příloha 4*) jasných výsledků.

V. ZÁVĚR

Na základě ratifikace dohody s Černou Horou o vytyčení hranice dne 21. března 2018 a zavedení a neustálého vylepšování dosažených výsledků **Komise potvrzuje, že Kosovo splnilo dvě zbývající měřítka. Komise též potvrzuje, že všechna měřítka stanovená v plánu uvolnění vízového režimu, považovaná za splněná v roce 2016, jsou i nadále plněna.** Doporučuje tudíž, aby Rada a Evropský parlament pokročily v projednávání návrhu Komise ze dne 4. května 2016⁸.

To, zda Kosovo nadále provádí všechny požadavky stanovené ve čtyřech blocích plánu uvolnění vízového režimu, se po uvolnění vízového režimu bude sledovat prostřednictvím rámce **monitorování mechanismu pozastavení víz** a podávání zpráv, prostřednictvím **procesu stabilizace a přidružení** a v případě potřeby prostřednictvím návazných mechanismů *ad hoc*. Kosovo by mělo zajistit, aby zůstala v platnosti účinná opatření, která zamezí případnému zneužívání bezvízového režimu. Kosovo by mělo pokračovat v organizování **cílených informačních kampaní** o právech a povinnostech při cestování do schengenského prostoru v rámci bezvízového styku a o pravidlech upravujících přístup na trh práce EU.

Komise bude v případě Kosova i nadále aktivně monitorovat vývoj dosažených výsledků v boji proti organizované trestné činnosti a korupci, jakož i soustavné plnění všech měřítek.

⁸ COM (2016) 277.